

Zondag 7 juni - Van je familie moet je het hebben?

Bij Marcus3 : 20 -35

Van je familie moet je het maar hebben. Zo kunnen we het evangelie van vandaag kort en bondig samenvatten. Jezus zorgt met zijn optreden voor heel wat rumoer, en dat rumoer bereikt ook Jezus' familie: zijn moeder en zijn broers. En daar zal ik vandaag wat nader bijilstaan, op die familie van Jezus.

Ik weet niet of u er wel eens bij stil heeft gestaan, maar als je de evangeliën leest, dan blijkt de relatie van Jezus met zijn familie lang niet altijd geweldig te zijn. Vooral de relatie van Jezus met zijn moeder lijkt regelmatig onder spanning te staan. Zo ook hier, in Marcus 3.

De familie hoort van Jezus, dat Hij met allerlei vreemde mensen omgaat.

Ze horen dat Hij ruzie maakt met de Farizeeën en de Schriftgeleerden.

Ze horen dat Hij mensen geneest, en sterker nog: dat Hij boze geesten uitdrijft.

Als de geruchten over Jezus de familie bereiken, zijn ze duidelijk niet ingenomen met dit gedrag van Jezus.

Ze vragen zich af of het wel goed gaat. Het zal best een bijzondere jongen zijn, maar gaat dit wel goed?

Al die mensen die Hij op de been brengt. En Hij laat zich bovendien met boze geesten in. 'Hij is zijn verstand verloren', zeggen ze.

We gaan hem halen, zeggen ze, want er zit vast een steekje los. Iedereen heeft het over Hem, het is toch een schande voor de familie?

Iedereen praat erover, en Hij is er één van ons is. We moeten gauw zorgen dat Hij zijn mond houdt!”

Ja, Jezus, zo'n aparteling, het zwarte schaap van de familie: degene waarvoor je je schaamt.

Op zich niet gek dus dat de moeder en de broers van Jezus actie ondernemen, wanneer ze tot de conclusie zijn gekomen dat Hij zijn verstand verloren heeft. Ze gaan Hem halen, want zo iemand moet je tegen zichzelf beschermen

Zo bekeken merk je wel dat de relatie van Jezus met Zijn familie allerm minst heel gezellig is. Ze vormen met elkaar niet zomaar een gezellig en knus gezin. De reputatie van Jezus roept schaamte op bij zijn moeder en zijn broers, en hun reactie is o zo menselijk: ze zullen Hem eens de waarheid aanzeggen. En als het moet, nemen ze Hem onder dwang mee, want zo kan het niet langer!

Overigens is zijn familie niet de enige die aanstoot neemt aan de duiveluitdrijvingen van Jezus. Ook de schriftgeleerden uit Jeruzalem komen er op af om er zo het hunne van te zeggen: hij is niet alleen Zijn verstand verloren, nee, Hij is bezeten door Beëlzebul zelf!

En terwijl Jezus de schriftgeleerden van repliek dient, staan zijn moeder en broers buiten. Let wel: ze staan buiten. Ze begrijpen Jezus nog niet. Wie is toch deze Jezus, deze oudste van het gezin, deze Zoon van God?

Ze begrijpen het niet, ze zijn op dit moment alleen nog maar

bezig met de goede naam van de familie en de goede orde, die er voor moet zorgen dat niemand uit de pas loopt.

En op die manier claimen ze Jezus. Op basis van hun familiebanden maken ze aanspraak op Hem en zullen Hem eens gaan vertellen dat Hij zich rustig moet houden.

Volgens mij is dat voor ons ook niet onbekend, de manier waarop dat werkt in een familie. Je zou bijna kunnen zeggen dat er hier sprake van een gezin dat hun kind in een soort benauwde omklemming vast wil houden. En hoe moeilijk is het soms als een kind andere wegen kiest, andere keuzes maakt dan je graag zou willen. En hoe moeilijk is je plek in de familie als jezelf degene bent die die andere keuze maakt.

Familiebanden hebben een enorme invloed op ons. Ze bepalen vaak voor een groot deel wie je bent, wat je doet, hoe je je gedraagt. Goede familiebanden dragen bij aan ons geluk, maar een beklemmende, benauwde omgeving kan er voor zorgen dat we soms een leven lang bezig zijn daarvan los te komen, al dan niet met behulp van een psycholoog of psychiater. Hoeveel mensen zijn er wel niet, die nog altijd het gevoel hebben dan hun ouders over hun schouder meekijken bij de keuzes die ze maken?

We mogen ontzettend blij zijn wanneer we een goede, hechte relatie hebben met onze familie. Dat is lang niet altijd vanzelfsprekend. Iedereen kent wel de pijn van de breuken die er kunnen zijn in een gezin. Van kinderen die hun ouders niet meer willen zien, omdat ze zich niet begrepen voelen. Van broers die elkaar niet kunnen luchten of zien. Van

botsende karakters... een verschillende kijk op het leven...
verschillende keuzes die we maken...

Ja, Jezus kent daar dus ook wel wat van. Maar of we het nu goed hebben in ons gezin, of juist slecht, Jezus daagt ons vandaag uit om toch eens op een andere manier naar onze familierelaties te kijken.

Want als de moeder en de broers van Jezus eenmaal buiten staan en Jezus laten roepen, reageert Jezus op een verrassende manier. Je zou het zelfs schokkend kunnen noemen. In oosterse culturen is het namelijk niet de bedoeling dat je je familie te schande maakt. Die val je niet af, zeker niet in het openbaar. En bovendien, in patriarchale culturen, waar in principe alleen mannen het voor het zeggen hebben, luisteren mannen doorgaans opvallend goed naar hun moeder.

Om het maar even zwart wit te zeggen: een zoon zal zijn moeder nooit afvallen, in ieder geval niet midden in haar gezicht.

Het is dus schokkend dat Jezus de claim van zijn moeder (en zijn broers) niet zomaar honoreert. Integendeel, Hij vraagt: wie zijn mijn moeder en mijn broers? Dat is een heftige vraag. Een vraag die alleen een wees of een geadopteerde zal stellen. Stel je voor dat je eigen kind vraagt: wie is mijn moeder? Wie zijn mijn broers?

Dan komt het antwoord, als Jezus de kring rondkijkt, die bij Hem in huis is.

Al die zieken, mensen met een gebrek, mensen met een boze geest,

Mensen die buiten de boot vielen.

Mensen die vanuit hun ellendige situatie hun hoop zochten bij die rabbi, die kon genezen en bevrijden. De rabbi die zich juist richtte op hen, die niemand anders hadden.

Op degene, die de pijn voelt van gebroken familierelaties, op degenen, die zelf thuis ook altijd het zwarte schaap was en er niet echt bij hoorde:

Jezus kijkt om zich heen, naar al die mensen: “kijk... mijn moeder... en mijn broers... Want ieder die de wil van God doet, die is mijn broer... en mijn zus... en mijn moeder...”

Jezus wijst zijn familie niet af om wie zij zijn, maar Hij weerstaat wel de algemene logica van de familie, die elkaar in het gareel van de eigen normen houdt.

Voor Jezus zijn die familieverbanden een belemmering voor het vormen van een nieuwe gemeenschap van mensen die de wil van God willen doen. Vandaar dat Hij zich niet door die familiebanden laat opsluiten. Jezus wijst die familiebanden niet per definitie af, alsof bloedbanden er niet meer toe zouden doen. Dat niet.

Maar die bloedbanden zijn voor Hem geen vanzelfsprekendheden meer, geen vaste lijnen waardoor mensen in- en uitgesloten worden. Nee, de familieband wordt als het ware veranderd, van een bloedband naar een familieband waarvan de basis ligt in het doen van de wil van God.

Of we nu zelf een goede familierelatie hebben, of juist helemaal niet, er komt iets anders, iets nieuws voor in de plaats. Rond Jezus ontstaat een nieuwe familie, waar ook wij mogen intreden.

In plaats van onze familiebanden, die ons in het gareel houden, of die ons juist uitsluiten omdat we anders zijn, komt een alternatief. Geen gesloten systeem, maar juist een open relatie, waarin iedereen wordt opgenomen, die zich door Jezus weet aangetrokken. Voor iedereen die gezien heeft dat Jezus de uitdrukking van Gods wil bij uitstek is.

En dat mag voor ons een uitdaging en uitnodiging zijn, voor die nieuwe familie die ontstaat rond Jezus. Te beseffen dat er meer is dan de gezellige familie die het onderling zo goed heeft.

Dat er meer is dan de problemen in je gezin, waar je nachten van wakker kunt liggen. Niet om dat te bagatelliseren, maar wel om vanuit een ander perspectief te kunnen kijken naar gespannen relaties.

Er ontstaat iets nieuws. Ieder die de wil van God doet, die is mijn broer, mijn zus, mijn moeder... Iedereen is welkom, om met zijn hele hebben hen houden deel te worden van die familie van God, een familie die niet leeft van de beknelling, maar van vrijheid en liefde, een familie waarin mensen elkaar vinden rond hun oudste broer Jezus.

Mensen die elkaar vinden in de wens om de wil van God te doen.

Maar dan blijft er nog wel een vraag open: wat is dat dan, de wil van God doen? Wij hebben er een handje van om dat voor elkaar te gaan zitten invullen.

Maar het boeiende van Jezus is dat Hij dat op dit moment niet invult. De nieuwe familie die ontstaat rond Jezus wordt bevolkt door mensen die Gods wil doen. Wat dat precies is, wordt hier niet vastgelegd. Dat kan principieel ook niet: want

zodra wij gaan vastleggen wat de wil van God is, creëren we van de weeromstuit een gemeenschap waar mensen worden uitgesloten omdat ze naar ons idee niet doen wat de wil van God is. Jezus vult het hier niet in wat de wil van God is, omdat de familiekring rondom Hem per definitie een open gemeenschap is, waarin iedereen welkom is.

Tegenover onze menselijke verbanden, die gesloten en uitsluitend kunnen zijn, verzamelt Jezus mensen om zich heen, in een open gemeenschap van broers en zussen, die samen zoeken naar de wil van God.

En daarom kunnen we zeggen:

Daar waar mensen samen zoeken naar de wil van God, daar wordt toekomst geboren.

God, zijn wereld, wordt zichtbaar waar mensen genadig met elkaar omgaan, oog en hart hebben voor elkaar, een medemens niet vernederen, maar omhooghalen, niet kleineren, maar zegenen.

Daar doelt Jezus op in het evangelie: ieder die de wil van God doet, die is mijn broer en zuster en moeder.

Van die familie moeten we het hebben. Een kring, een stoet van mensen: aangeraakt door de Geest, opgestaan om het te wagen, samen een hoopvol teken in deze wereld.

Dat ook wij daartoe de kracht ontvangen.

Gereformeerde Kerk, Loosdrecht

Hillegonda Ploeger